

E 160/2

Dr. LENGYEL KÁLMÁN
EMLÉKEZETE.

SIRI BESZÉD.

ÍRTA S FÖLDESEN 1909 MÁJUS 20-ÁN A SÍRNÁL
ELMONDTA:

KISS FERENCZ

PÜSPÖKLADÁNYI REF. LELKÉSZ, EGYHÁZKER. TANÁCSBÍRÓ.

A BOLDOGULT ISMERŐSEINEK EMLÉKÜL KIADJA:

A GYÁSZOLÓ ÉDESANYA.

lap. 1909/bg 4.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA

1909—1774.

Síri beszéd.

„Mit látni mentetek volt ki a pusztába?”
kérdé Jézus a sokaságot, mely tolongva járt
Keresztelő János nézésére ki a sivatagba.

Mit látni jöttetek ki a temetőkertbe kérdem
én is e példa után, midőn ily szokatlan szám-
ban látlak benneteket a gyászos sírhalmok, el-
omlott tetemek bús birodalmában?

Hadd higgyem, hogy ami ide vezérelt, nem
a kisszerű kíváncsiság, mely minden szokatla-
nabb esemény közvetlen élvezetére a felületes
emberek légióit megmozdítja, hiszen ily kicsinyes
gondolkozás a gyász e megrendítő komolysá-
gához illetlen volna; hadd higgyem, hogy ami
ide vezérelt, nem az ítélkezés vágya, mely
könyörtelen mohósággal ragadja meg az alkal-
mat elbukott embertársai felett az ítéletmondás
úgyvélt jogát megbotránkozást mímelő arcczal
gyakorolni, hiszen ha valahol, a temetőben, sze-
rencsétlen felebarátink koporsója mellett ítél-
kezni a legembertelenebb eljárás; hadd higgyem,

hogy ami idehozott benneteket, nem még az ítélezésnél is alacsonyabb indulat, a káröröm, mely saját hitványságát látja igazolva, ha másban a gyöngeség jeleit fedezi fel fürkésző tekintete, mely jólesőleg hirdeti, hogy a napban is van folt s undorító szorgossággal deríti fel társai gyarlóságát, hiszen e nemtelen ösztönnek szégyenkezve kell kívül maradni a halál országának e magunkbaszállást parancsoló tanyáján; hadd higgyem, hogy mindnyájunkat igaz részvét, benső rokonszenv s mély megdöbbenés vezett e nyitott sír szélére!

Mély megdöbbenés!

Hiszen ez erőszakosan megbolygatott sír mélyéből a lelkivilág nagy rejtélye a lelki élet áttekinthetetlen nagy problémája mered elénk, mely előtt bölcs és tudatlan némán áll s tanácstalanul tekint maga körül, maga felé, kérdést kérdésre halmozva feleletet sehonnan nem nyerve.

Micsoda átlábolthatatlan mélység az ember szem előtt elrejtett lelki benső élet, micsoda fátyol fedi azt a titkos műhelyt, melyben a világot megváltó, homlokot dicsfénybe borító felséges nagy eszmék s örömet hervasztó, életet kioltó sötét gondolatok fogannak, melyből üdítő harmat pereg az elepedt szívre s romokat romokra halmozó, életkedvet, boldogságot elseprő viha-

rok törnek ki fékezhetetlen rohammal kiszámíthatatlan pusztulást okozva?

Hiszen van talány a látható világban is elég; a vizsgáló szem csudákon akad fenn akárhányszor s sem tudomány, sem tapasztalat ezeket föl nem fejtí; van némaság a beszédes csillagokban is, mely makacsul hallgat az eget ostromló kérdésekre; van megoldatlan rejtély az emberiség, a világ történetében száma nélkül, mely talán örökre az marad. E kérdések azonban csak nyugtalanítanak, de nem vernek le, talán megtántorítanak, de nem semmisítenek meg, hanem micsoda mindez az ismert s ismeretlen világ legnagyobb, legcsudásabb mystériumához, az emberi lélekhez képest, melynek mélységeit, háborgó küzdelmeit, vértfakasztó önvívódásait, elhatározó nagy pillanatait emberszem nem látja, emberész föl nem elemezi?!

„Döbbenet által a szív ere fagy“, ha tekintünk a benső lelki világ nagy kitöréseire, melyek az élet ezernemű bonyolulatában meg-rázólag jelentkeznek s hol a tükör, mely mutatná a belső rugókat, hol a kéz, mely ellebbentené a titkok éjsötét fátyolát, hol az ajk, mely felelni tudna a vad kietlenben jajongó nagy kérdésekre?...

A lelki élet egy ily megoldhatatlan s talán örökre megoldatlanul maradó kérdése tátong

előttünk e rémes sír mélyéről, e gyászos koporsónál, önválasztotta sötét nyughelye mellett egy erőszakosan kioltott életnek.

A halál, a koporsó rideg bizonyosság, de vergődő lelkünk ebben meg nem nyughat, hanem tusakodva kérdi: hát aki élhetett volna nyugodtan, gond nélkül, tisztelet körében, komoly tanulmányai gyümölcsét önérzettel élvezve, aki viruló ifjúság édes örömei közt fészket verhetett volna boldog családi kör nyájas enyhelyében, kinek gondot csak gondtalansága okozhatott s ha lett volna is gondja, helyzete, körülményei játszva győzedelmeskedhettek felettök, — az is ide jut s ezen az úton; a körülmények mely ellenséges csoportosulása, vagy a lelki rejtett erők mily csodás bogoződása tette őt csalódások nélkül, az élet nagy küzdelmeinek küszöbén embertársaival szemben gyanakodóvá, bizalmatlanná, minden szélsuhanásban rágalmakat hallóvá, minden bokrban ellenséget látóvá; mi hozta lelkét állandó remegésbe, rémlátással homályosítva el az agy tiszta látását, mily úton juthatott el önmagával a végzetes meghasonlásba s mi érlelhette meg lelkében az utolsó pillanat rettenetes elhatározását?...

Kérdések kérdése, ki felelhet meg rá?

Aki megfelelne, többé meg nem szólal,

görcsösen lezárult ajakát földi szóra meg nem nyithatja már.

Te felelj helyette, irgalom Istene! Nem észfelderítő bölcselkedő szóval, sötét titkát hadd borítsa el rázuhanó földed titoktartó zára, de felelj helyette szívet megnyugtató, lelket csendesítő balzsamos ígéddel.

Itt roskad elibéd megtört lelkű anyja, kedvesei sírján bús szomorú fűzfa s nézi... nézi... látja is tán, talán nem is látja, mint száll apja mellé kietlen éltének egyetlen reménye, vihartépett fának egyetlen zöld ága. Az a gyilkos golyó az ő szívet érte, Uram, irgalom Istene, gyógyítsd meg e szívet, vagy ha nem gyógyítod, fásítsd el legalább, mostoha sorsában az is könnyörület.

Mondd nékie, hogy a hánykódó szív megpihent, a lélek zajongó vihara elült, kedves fia túl a vészen biztos kikötőben.

Mondd néki, hogy ott van már mindenkije, oda megy ő is, készítsd el az útra, örök boldogságra! Rokonait, barátait lelked vigasztalja.

S ki nem bírva meg lelke gyötrelmeit, ifjú éltével szemben oly könnyörtelen vala, s kinek lelke immár előtted áll s várja ítéletét: könnyörülj meg rajta, könnyörülő Isten

Amen.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR

13245 /1958